СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. No. 212. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го ВЕРЕСНЯ 1949. — Ч. 212. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 13, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

Помер Михайло О. Гайворонський

В неділю, дня 11 вересня ц. р., в годині 8. ввечорі, помер у Форест Гилс, Ню Йорк, по довгій та важкій недузі Михайло О. Гайворонський, б. старшина Українських Січових Стрільців та визначний сучасний український композитор, особливо відомий по цілій Україні як автор популярних стрілецьких пісень. Заслуги Покійного М. Гайворонського для піднесення культури української пісні в Америці, збагачення її репертуару та вщеплення у тут роджену українську молодь любови і поваги до цеї пісні, прямо неоцінені. Його велика композиторська спадщина обіймає багато творів, ще неопублікованих, але вже те, що є загально відомим, запевняє М. Гайворонському вічне місце у ряді кращих представників українського музичного мистецтва.

Михайло Орест Гайворонський народився 1892 р. в Заліщиках, Західна Україна. Уже восьмилітнім хлопцем вчився на скрипці й співав у хорі, а маючи 12 років дirигував церковним хором. Вступивши до учительської семинарії в Заліщиках, веде студентський хор і духову оркестру. В 1911 році хор вперше виконав його композицію „Ой вилетів орел". Закінчивши семинарію, студіював музику у Вищім Музичнім Інституті М. Лисенка у Львові. В 1914 році учительський хор на Всеукраїнськім Учительськім Зїзді виконав більшу композицію М. Гайворонського до слів О. Олеся „Ідіть!". Того ж року появилися Його чотири хорові композиції у видавництві „Ліра". Вступивши до Українських Січових Стрільців, організує хор і починає компонувати нові воєнно-стрілецькі пісні для того хору, як: Пройшли гори, Хлопці алярм, Нема в світі, Слава-слава та інші. Потім почалася вже ширша праця Гайворонського як організатора військових оркестр в УСС, а потім в Українській Армії, де він дістав почесний титул головного капельмайстра. Прибувши в 1923 році до Злучених Держав, спершу до міста Вунсакет, Ровд Айленд, зараз взявся за свою улюблену працю організування оркестри з молоді, що потім продовжував на більші розміри в Ню Йорку. Був постійно в контакті з усіми нашими громадами, зокрема з нашими диригентами, як тут, так теж з більшими нашими осередками в Канаді, допомагаючи всюди підняти мистецький уровень наших концертів новими творами. Свято, яке вдячне громадянство влаштувало 18 грудня 1932 р. в Ню Йорку в честь М. Гайворонського, перемінилось у величаву, сердешну маніфестацію, в якій взяв участь геніяльний диригент Олександер Кошиць, одушевляючись особливо Гайворонського композицією „Живи Україно". Перебуваючі в Америці У.С.С. виступили тоді в одностроях, зійшлися громадно наші учителі і любителі музики, а хор „Бандурист" під орудою Г. Палажія, та артисти Марія Гребенецька і Петро Ординський відспівали більшу кількість композицій Гайворонського, між ними: Живи Україно, Шумить-гуде дібровонька, Коло млина, Широкий Луг, Накрила нічка, Ой нагнувся, Синя чічка, Ой козаче мій, Ой казала мати, Вилітали орли, Ми по таборах, та цілий ряд інших. Гайворонського скрипкову Суїту Б-Дур відіграв тоді відомий скрипак і композитор Роман Придаткевич. Другу величаву маніфестацію в честь Гайворонського влаштували в Ню Йорку 18-го березня 1934 року сім злучених хорів з Ню Йорку, Нюарку, Джерзі Ситі, Йонкерс, Перт Амбой, Елизабет і Байону. Закінчивши з відзначенням музичні студії на Колумбійському університеті в Ню Йорку, М. О. Гайворонський під час свого побуту в Злучених Державах створив велику кількість композицій, між ними більші твори, як „Залізна острога", „Синя чічка", „Довбуш" та інші. В тому часі він приготовив і видав збірки подільських, волинських, гуцульських, лемківських, карпато-українських, бачванських, як теж білоруських пісень. Не зважаючи на важку недугу та хоча прикутий до ліжка, Покійний продовжував свою творчість і в останніх роках. Величаві фестивалі української молоді митрополитальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі, включно з цьогорічним „Гомоном України" були ділом Його музичного оформлення. На останньому фестивалі виконано теж Його оригінальну композицію „Пісня Мазепи", („Нехай вічна буде слава, же през шаблю маєм права..."), що була вже одною з останніх композицій Його творчого життя.

Крім своєї музичної праці, Покійний найживіше інтересувався всіми проявами українського життя по обох боках океану, та був одним з найбільших оборонців, заступників і меценатів українських скитальців. Все своє життя і до останніх його хвилин Покійний Україною і для України жив та для неї творив.

Кілька днів перед своєю смертю, Покійний висповідався та прийняв Св. Тайни, а Дружині та своїм приятелям дав останні розпорядження щодо своєї творчої спадщини. Залишив Дружину, д-р Неонілю Пелехович-Гайворонську, яка майже чудом вдержувала важко хворого при житті довгі роки та дала можність появитися неодній новій композиції.

З покійним Михайлом О. Гайворонським відійшов в могилу один з найкращих Синів України. Вічна Йому Пам'ять!

Тлінні останки покійного Михайла О. Гайворонського лежать від понеділка в похоронному заведенні Петра Яреми при 129 Іст 7. Ст. в Ню Йорку. У вівторок в годині 8-мій ввечорі там же буде відправлена Панахида. Похорони Покійного відбудуться в середу, дня 14-го вересня, рано з церкви св. Юра при 7-мій вулиці в Ню Йорку.

НАЛАДНУЮТЬ ТРАНСПОРТОВУ СИСТЕМУ ДЛЯ ВОЄННИХ ПОТРЕБ

Вашингтон, 11 вересня. — Кожну ділянку транспорту в Злучених державах, починаючи від залізничих ліній, а кінчаючи на приватних автомобілевих підприємствах, провірює тепер Рада Краєвих ресурсів Безпеки, щоб мати все готове на випадок війни. Йде про одноцільну контролю всіх транспортових засобів і їх координації. Оприлюднювання висліду контролі буде йти впарі з викінченням праці в поодиноких ділянках. Досі обняті контролею сім груп. Контролю відбувають урядовці складені з представників війська й цивільних бюр. Все те є частиною підготови загальної мобілізації, яка включає теж контролю перевозових засобів.

ВІДЛОЖЕННЯ СТАЛЕВОГО СТРАЙКУ НА 10 ДНІВ.

Питсбург, Па. 11 вересня. — Сьогодні є повні вигляди на відложення страйку в сталівнях на десять днів, тобто до 25 вересня. — Страйк початково був заповіджений на вівторок 13 вересня. Коли президентська комісія вийшла з предявленням, щоб відложити страйк на десять днів і впродовж того часу винайти формулу для порозуміння між підприємствами й робітниками, підприємці згодилися на предятлення, а голова юнії сталевих робітників, Филип Морей, теж виявив прихильність до такого пляну. Він обіцяв порозумітися з іншими урядовцями юнії і прислати свою формальну відповідь негайно.

Не зважаючи на мировий настрій обох сторін у страйку, багато робітників може втратити роботу тому, що в околиці Питсбурга вибух страйк місцевих залізничих робітників у Юніон Рейлровд.

ГРОМАДЯНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ НАЛАДНАННЯ СТРАЙКУ НА ЗАЛІЗНИЦІ

Ст. Луїс, Мизурі. — Після двох днів страйку на залізничій лінії Мизурі-Пацифик зорганізовано громадянський комітет, для наладнання страйку. Тимчасовим головою комітету є д-р Елмер Е. Гілперт, професор конституційного права в університеті Вашингтон. Комітет поставив собі за ціль звести докупи представників залізничого підприємства й залізничого братства, в якому зорганізовані робітники. Після вибуху страйку минулої пятниці обі сторони відмовилися вести переговори. Тепер є вигляди, що вони зійдуться на розмову. Залізниця Мизурі-Пасифик поширена на просторі 7,200 миль обслуговує численні підприємства та довозить пошту, тому страйк став дошкульним для широких кол населення.

АМЕРИКАНІСТИ В ОБОРОНІ АКАДЕМІЧНОЇ СВОБОДИ.

Ню Йорк. — На 29 зібранні Міжнародного Конґресу Американістів, який відбувся при співучасти 300 знавців антропололії, етнології й географії в приміщенні Музею Природничої Історії, ухвалено резолюцію в справі академічної свободи. Резолюція домагається виключення расових і національних та ідеологічних різниць і признання повної свободи в наукових дослідах безогляду на політичні переконання.

ЩЕ ОДНА ПРОБА З СУПЕР-РАКЕТОЮ.

Ляс Крусес, у стейті Ню Мексик. — Найновіша американська супер-ракета Вікінґ II, випущена попереднього вівтірка для пробного полету в небесні простори, підлетіла на 35 миль вгору і повернулася назад на землю. Саме тому, що вона повернулася, полет вважають за невдачний, одначе досвіди будуть використані при висилці дальшої ракети в простори, з назвою „Експрес до Місяця". Команда повітряних сил заповідає, що нова супер-ракета буде новою пружиновою („Турбовою") ракетою і буде пущена в 1954 р. До часу видосконалення нової ракети треба вважати бомбардувальники Бі-36 головною повітряною американською зброєю.

ПОМЕР ЧЛЕН ВЕРХОВНОГО СУДУ, ВИЛІ РОТЛЕДЖ.

Йорк, у стейті Мейн. — Член Верховного Суду Злучених Держав, Вилі Блавнт Ротледж, помер від удару крови на мозок, у 55 році життя. Це був восьмий з черги суддя, назначений на високе становище през. Рузвелтом т 1943 р. Він буде похоронений у Вашингтоні. Це вже другий член Верховного Суду помер впродовж одного місяця часу.

КОМУНІСТИ ЗМІНИЛИ СТАТУТ ПАРТІЇ, ЩОБ НЕ ПОПАСТИ ПІ ДЗАКОН ПРО ЧУЖИННИХ АГЕНТІВ.

Ню Йорк. — Підчас судової розправи проти провідних комуністів у пятницю минулого тижня складав добровільно свідоцтво підсудний Карл Вінтер, предсідник Комуністичної партії в стейті Мишиген. Він свідчив, що партія перемінила свій статут в 1945 р. не на те, щоб почати революційну роботу, тільки на те, щоб не попасти в колізію з законом про обовязкову реєстрацію чужинних агентів. Опісля Вінтер давав широкі вияснення про можливість насильної революції.

КОМОН КОЗ ПОШИРИТЬ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ.

Ню Йорк. — Організація „Комон Коз", звісна зі своєї протикомуністичної діяльности, відбула наради з представниками молоді в справі енергійного поборювання комунізму. Мають бути улаштовувані лекції й зібрання по молодечих організаціях для протиділання совєтській пропаганді. Новий відділ стоятиме під проводом Волтера Нілсона, ветерана другої світової війни.

ЧУЖИННІ СТУДЕНТИ ОБ'ЇЗДЯТЬ ЗДА.

Ню Йорк. — Пятьдесять сім студентів і три студенти, які покінчили студії інженерії й природничих наук у двадцяти чужинних країнах, виїхали двома автобусами в подорож по стейтах для відвідин різних установ. Студенти покінчили щойно Масачусетс Інститут Технології. Поїздку фінансує Краєве Товариство Вирібників.

УКРАЇНЦІ ШИКАГА ДАЮТЬ ПРИКЛАД В РЯТУНКОВІЙ АКЦІЇ

Шикаґо, Ілл., 12 вересня. (Телефоном). Вчора, в церковній залі св. Миколая, відбулися тут громадські збори в справі критичного положення переселенчої акції. З відповідною доповіддю виступив директор европейської місії ЗУАДКомітету, адв. Роман Смук, а на зборах були заступлені всі місцеві церкви і організації. Беручи до уваги критичне положення цілої справи, приявні одноголосно схвалили робити всі заходи на дальше приміщення якнайбільшої кількости родин нових іміґрантів а на переселенчі цілі ЗУАДКомітету відразу зложення $1,500. Треба відмітити, що українська громада в Шикаґо досі вже прийняла около 400 нових іміґрантів і ними заопікувалася. Треба сподіватися, що в цій рішальній і критичній стадії переселенчої акції за прикладом українців в Шикаґо підуть і всі інші українські громади.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ПРИЙНЯЛА ПРОГРАМУ ОЗБРОЄННЯ ЕВРОПИ.

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних відносин ухвалила майже в цілості програму озброєння Европи так як цього домагається адміністрація Трумана. Загальні фонди на озброєння мають обняти суму $1,314,010,000. Всі гроші мають піти на потреби Европи, за вийомком $75,000,000 які призначено на непередбачені ближче цілі на Далекому Сході. Ці гроші матиме право вжити президент відповідно до потреби.

З НЮЙОРСЬКОГО ВІЧА В СПРАВІ ПРИСПІШЕННЯ ПРИЇЗДУ СКИТАЛЬНИКІВ

Ню Йорк. — Старанням Об'єднаного Комітету Нюйорських Українських Товариств відбулося в авдиторії школи св. Юрія при Шостій вулиці в пятницю 9 вересня віче в справі приспішення допомоги для приїзду й розміщення прибуваючих скитальників. Віче відкрив і йому проводив адв. Микола Гаврилко, звіт з европейської місії та інформації про трудноці з переселенням реферував адв. Роман Смук, а про завдання української іміґрації зі становища національного реферував Василь Мудрий, б. голова укр. парляментарної репрезентації в Польщі. Численні запити вказували на заінтересування громадянства порушеними справами. Авдиторія, в числі 300 осіб, складалася в подавляючій частині із ново-прибулих з Европи іміґрантів.

НІМЦІ ВИБИРАЮТЬ СВОГО ПРЕЗИДЕНТА

Франкфурт, Німеччина, 12 вересня. — Новобраний парлямент західно-німецької федеративної республіки вибере сьогодні ввечорі свого першого президента. Тим самим німці матимуть знову вибраного голову держави, вперше від смерти маршала Павла фон Гінденбурґа, після смерти якого в 1934 році Гітлер сам був іменував себе „райхсфюрером", касуючи пост президента. Президента вибиратимуть всіх 804 осіб, всі вибрані посли в новому парляменті і така сама кількість делеґатів, що репрезентуватимуть уряди кожної зі сфедерованих країн. Початково передбачувалося, що одиноким кандидатом на президента буде провідник вільних демократів, Теодор Геус, якого піддержує теж переможна у виборах християнсько-демократична партія. Натомісць сильна соціялістична партія відмовилася піддержати цю кандидатуру та заповіла висунення своєї власної, правдоподібно свого провідника, д-ра Шумахера.

ПОЛЕГШЕННЯ ФІНАНСОВИХ ОБМЕЖЕНЬ ДЛЯ СОЮЗНИХ ЦИВІЛЬНИХ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 12 вересня. — Американський високий комісар і військове командування видали вчора спільне розпорядження, модифікуючи з сьогоднішнім днем цілий ряд фінансових обмежень для цивільних осіб союзних націй. Новим розпорядком дозволяється кожному американцеві та приналежним до інших союзних націй мати сто долярів готівкою та входити з німцями у фінансові трансакції, купно і продаж власности, в німецьких марках.

М'КЛОЙ ПАТРОНОМ НІМЕЦЬКОГО МІСТА.

Ротенбурґ, Німеччина, 12 вересня. — Населення цего міста іменувало американського високого комісара, Джана Дж. МекКлоя, своїм патроном, віддячуючись йому за врятування міста від руїни. Це трапилося під кінець війни, як війська ген. Джекоба Деверса були оточені в Ротенбурґу і як генерал був рішений брати місто приступом. МекКлой, що був тоді заступником секретаря стейту і знав про красу та історичність того міста з оповідань своєї матері, просив генерала, щоб той пощадив місто і генерал його послухав.

ЧЕСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО ПРОТЕСТУЄ.

Прага, 12 вересня. — Чеський уряд видав розпорядження, на підставі якого студенти теології зобов'язані слухати лекцій соціяльних наук. У зв'язку з цим католицьке духовенство зі своїми гієрархами зголосило протест, вважаючи це безправним встряванням уряду в традиційні права Церкви.

ГРУПА ПОЛЬСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ ПРОСИТЬ ДОПОМОГИ ВІД УРЯДУ.

Варшава, 12 вересня.— Група католицьких священиків зголосилася до комуністичного президента Берута, прохаючи допомоги виконувати їх обов'язки, всупереч становищу польської гієрархії. Це вважається за чергову комуністичну інтриґу в рямках боротьби проти церкви.

РЕКОРДОВИЙ СТАН ФРАНЦУЗЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.

Париж, 12 вересня. — Французький міністер Фінансів, промовляючи в річницю битви над Марною, заявив, що Французька продукція досягнула тепер стану з 1927 року, що був роком найбільшого розвитку і добробуту для французького господарства. Він заявив, що теж у фінансовому положенні французький франк тепер „виграв битву Марни". Міністер заповів, що в цьому році уряд вже вперше предложить парляментові проєкт бюджету нормальним порядком та в нормальному балянсі. Річницю битви над Марною, що в 1914 році врятувала Париж, обходили з великими врочистостями в Парижі та в інших місцевостях. Премієр Кеій, в пресовому інтерв'ю з нагоди річниці його вибору на премієра, заявляє, що комуністи і де-ґолісти знову зросли б в силу та були б загрозою для теперішнього режиму Франції, якщоб Плян Маршала не мав успіху.

КОМАНДАНТ МАДЯРСЬКОЇ АРМІЇ ЗААРЕШТОВАНИЙ ПІД ЗАКИДОМ „ЗМОВИ".

Будапешт, 12 вересня.—Комуністичний уряд Мадярщини заарештував головного інспектора мадярської армії, ген. Пальфі, обвинувачуючи його в змові проти режиму, зраді, шпигунсдві та в ряді інших злочинців. Генерал Пальфі відповідатиме перед комуністичним судом рівночасно з бувшим міністером закордонних справ, Ляшлом Райком, обвинуваченим в таких самих провинах. Комуністична преса подає, що обидва ці визначні комуністичні діячі мали діяти в порозумінні з маршалом Тітом й американською розвідкою та були головними особами в змові проти теперішнього режиму.

МОЖЛИВІСТЬ НОВИХ ВИБОРІВ В ДАНІЇ.

Копенгаґен, Данія, 12 вересня. — Розв'язання теперішнього парляменту та проголошення нових виборів вважається в місцевих політичних колах найбільш правдоподібним виходом з теперішньої кризи, що повстала в наслідок суперечностей між урядом та парляментом. Уряд вніс до парляменту законопроєкт про дальше вдержання раціоналізації цілого ряду продуктів та націоналізації деяких ділянок господарства, проти чого є парляментарна більшість.

СОВЄТИ ВІДНОВЛЮЮТЬ НІМЕЦЬКУ „ЛЮФТВАФФЕ"

Берлін, 12 вересня. — Західно-німецька преса подає на основі достовірних інформацій, що Совєти в своїй зоні Німеччини відновлюють німецьку воєнну авіяцію в рямках створеної ними „народної поліції". Вона мала б початково складатися з 200 літаків, давніших німецьких і найновіших совєтських типів. Вишколом пілотів керуватиме гітлерівський полковник Гартнак, що під час війни здезертирував до Совєтів.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОЛЯРИ І ПОЛІТИКА

В середу почались у Вашингтоні наради представників Великої Британії, Канади та Злучених Держав, які називають „доляровими" чи „економічними". Такими вони видаються широкому загалові, що тільки чує і читає про гроші. Та щоб їх вагу як слід розуміти, треба одночасно вважати їх теж і „політичними", та ще такими, що заважують не тільки на Великій Британії, яку приходиться у першу чергу рятувати, але й на західній Европі, а навіть на цілій боротьбі з комунізмом та московським імперіялізмом. Одначе не багато таких, що цю справу так розбирають, слухаючи тих передових умів, що пишуть чи говорять про ці наради як „найважливіший мент".

Виявляється, що гуманний Плян Маршала свого не осягне, коли не прийде з Америки ще більша фінансова допомога Англії та західній Европі. Теж немає двох думок, що фінансово-економічне захитання Англії спричинить захитання цілого Пляну Маршала і всього того, що на нім будується. Тільки тому, що цю справу промовчувано, не диво, що як з боку американського загалу, так і британського не виявлено досі особливого зацікавлення тою важною конференцією.

Правда, писалося багато в Америці й Англії про доляри і девалюацію британської валюти, але воно виглядало більше на „фамілійні" грошеві порахунки та розмови про те, яка система ліпша: капіталістична, чи соціялістична. Така дискусія тепер притихла, але не замовкла. Е. Т. Ліч, що перебув довший час в Англії, переконує нас ще далі в статтях про „британський соціялізм" як „хворобу" та те, що є величезна прірва між ним і американським способом життя, якому цей соціялізм заповідає такий самий упадок, як і комунізмові. Знов відомий соціялістичний провідник, Нормен Томас, називає це „гістерією" і запевняє нас, що в Британії „триюмфує демократія". Колумніст О'Донел звертає в інший бік і нагадує розмову з Петриком Кеннеді, американським амбасадором у Лондоні, яку мав у вересні 1939 року, в часі якої Кенеді нарікав на Рузвелта за те, що натискає на нього, щоб переконав британський уряд, що треба виповісти війну Німеччині. Ця „пригадка" О'Донела мала би бути свого роду коментарем до цього, чому Британія домагається не „милостині", як висказався британський міністер закордонних справ Бевин, а чогось іншого, вважаючи, що її важке економічне положення є наслідком другої світової війни. Маючи на увазі світове положення ліберал Френк Кінґдон атакує державного секретаря Джана В. Снайдера, що є предсідником вашинґтонської конференції та не дуже склонний видавати дальші біліони долярів навіть на рятування Англії. Каже, що Снайдер добрий на „неодмінного" скарбника товариського клюбу, а не на предсідника конференції, в якій важиться доля світу, а не золото.

Як же ж глядіти на ці справи?

У Вашинґтоні таки важиться доля Великої Британії як одної з трьох світових потуг. Ця потуга, як глядіти на неї сьогодні навіть з чисто американського інтересу, є потрібна Америці в „холодній нійні" з комунізмом і московським імперіялізмом. Без Британського Камонвелт-у Злучені Держави таки не будуть в силі вивязатись з цеї провідної ролі в світі, яка їм тепер припала. Провал Великої Британії був би теж провалом демократичного світу і перемогою Кремля. Оці речі є для нас найважніші й вони повинні і мусять заважувати у вашинґтонських економічних нарадах представників Англії, Канади та Злучених Держав, а в дальшу чергу теж і представників інших демократій.

S. O. S.

Як на розбурханих хвилях океану потапає корабель, він шле в етер безнастанне С.О.С. — Спасайте Наші Душі! — аж доки вода не залиє і не затопить його. Тоді всі інші кораблі на морю і в портах не втрачають ані одної хвилини, звертають зі своїх шляхів, залишають всі інші справи і поспішають на рятунок тому, що потапає, поспішають „спасати душі" тих, що в смертельній небезпеці. Це вважається самозрозумілим обов'язком. Тоді ніхто не питається, який це корабель, чий він і хто на ньому є та чому він топиться. Його беззастережно і безумовно рятується!

Подібне СОС несеться тепер кожного дня від ЗУАДКомітету в справі українських скитальців. Їх бо положення цілком відповідає кораблеві, що топиться. З тою тільки різницею, що їх є багато тисяч та що загибель грозить їм після довгих терпінь і в обставинах, де є всі можливості рятунку.

Допомогово-рятункову акцію ЗУАДКомітет веде вже п'ять років, але його потреби і заклики до всебічної допомоги всього нашого загалу ще ніколи не були такі наглячі і такі необхідні як тепер. Можливо, що наш загал вже призвичаївся до подібних закликів, можливо, що вони вже збуденніли, можливо, що один чи другий має причину сказати, що він вже дав чи допоміг. Але це в нічому і нікого не звільняє від обов'язку відгукнутися на теперішнє СОС Комітету і поспішити на рятунок тим нашим братам, що топляться.

Від деякого часу в кожному числі і чи не на кожній сторінці нашої преси, зі „Свободою" на чолі, лунає це СОС ЗУАД Комітету в справі українських скитальців. Це не є звичайна собі кампанія, яку цей Комітет веде постійно. Це є найбільш нагла і найбільш критична справа в цілій дотеперішній роботі Комітету. Бо в Европі залишається ще кількадесять тисяч наших рідних братів і сестер, що будуть залишені на загибель, якщо ми їх не врятуємо в найблищих днях. Ми маємо можність їх врятувати. Ще велику частину з них ЗУАДКомітет може переселити до цеї країни, якщо тільки наші громади, наші парафії і організації та поодинокі наші громадяни дадуть їм бодай тимчасово — переходове приміщення. В Европі поступово вже ліквідуються табори; в короткому часі, вже не за цілий рік, буде зліквідована теж всяка міжнародна допомога скитальцям і всі вони будуть залишені напризволяще серед чужого і ворожого моря та з кожночасною загрозою попасти під червоний від крови їх батьків і матерей, братів і сестер, серп і молот жорстокого ката з Кремля. Тепер ми ще маємо можність їх врятувати і на нас усіх впало б прокляття, якщоб ми того не зробили.

До нас, вільних громадян цеї вільної країни, несеться з-за океану розпучливе СОС наших братів і сестер, що потапають. Його повторює ЗУАДКомітет. Рішальним для рятунку в таких обставинах є вже не тижні, але дні і прямо хвилини. Тут вже не час на дискусії і переконування, бо заки ми переконаємося, що справді треба рятувати, тоді вже не буде кого та не буде можливості рятунку. Сьогоднішнє СОС промовляє вже тільки до нашої душі та до нашого серця. Будьмо людьми, будьмо християнами, виправдаймо горду назву американських українців і поспішімо їм на рятунок! Поспішімо всі як один, бо тільки так зможемо їх врятувати! Хай не буде ні одної української громади, ні одної української парафії і ні одного американсько-українського громадянина, що по своїм силам не взяв би участи в цій рішальній рятунковій акції! Хай не буде ні одної української родини в цій країні, яка прийняттям на тимчасове мешкання скитальчої родини та грошевою жертвою на рятункову акцію ЗУАДКомітету не відгукнулася б на ці розпучливі заклики рятунку. Рятуймо їхні душі! Бо як ми мовчатимемо, то заговорить каміння, проклинаючи нас!

Улас Самчук.

Творчість і меценатство

Розмах творчої людської мислі позначує ціле девятнадцяте століття на всіх ділянках культурного кругу нашої епохи. Основні наші мистецькі досягнення, всі головніші здобутки в ділянці техніки, найважливіші відкриття в хемії й медицині, все то якимсь дивним дивом концентрується якраз в цьому відтинку часу. Література, музика, малярство, початки парової машини, електрика, зародки автомобільництва й летунства, все то запліднилось, виникло і взяло розгін якраз тоді і якраз все разом.

Очевидно були на то якісь конкретні причини. Урожаї в природі спричинює відповідне підсоння і відповідний грунт. Чи не ці самі закони правили і в цьому випадку? Творчість потребує п і д с о н н я. Мисль завжди десь зріє і не все одно де і як це діється. Передумовою буяння творчої мислі є мир, свобода і достатня верства достатньо культурного суспільства. Мир, як повітря, свобода, як сонце і суспільство, як верства доброго чорного чорнозему.

Минуле, девятнадцяте століття, можливо, найбільше відповідало цим вимогам. Після наполеонівських війн наступає довгий період миру. Деякі війни, що там чи там виринали, мали завжди льокальний характер. З розкріпаченням широких верств населення кінчається період формального невільництва. Ідеї французької революції стають власністю сливе всієї провідної верстви світу. А найголовніше, починають діяти ті сокровенні і таємничі сили людського суспільства, що засадничо є продовженням самих творців; ті, що творять верхівку суспільства, ті, що носять в собі сенс та вияв аристократизму духа.

Це ті елементи людства, що не лише життя несуть, але й життя запліднюють; ті, що беруть на себе фактичні обовязки культуротворення. Девятнадцяте століття, як виявилось, було багате саме людьми цього вияву і ще треба підкреслити, що повстала та верства суспільства не лише з середовища родової аристократії, як це було за доби февдалізму, але повстала вона зо всіх верств суспільства, починаючи з найнижчих низів.

Всяка творчість вимагає вкладу передовсім уваги благородних душ і сердець. Подруге вона вимагає також вкладу певних матеріяльних засобів. Без тих пердумов самі творці і також їх творчість не будуть мати спроможности розгорнутися на всю широту. Творчість без уваги суспільства або творчість, якої всі тягарі поносить лише сам творець (як це переважно буває у нас українців), така творчість лишиться в певних межах щось на подобу рослини плеканої в горшку. Сильна велика творчісь конечно вимагає такогож великого морального простору. Вона жадоба на велику славу, на великі засоби естетики, на великі і просторі обрії сприймання.

З приводу цього пише Ріхард Ваґнер своєму тестеві Францу Лістові:

„І коли це стається (тобто навал творчого напруження), мушу знов відмовлятись дійсності, мушу знов к и д а т и с ь у хвилі мистецького буяння, щоб з а с п о к о ї т и себе у цьому зарозумілому світі, мушу допомогти своїй фантазії, п і д с и л и т и і збільшити свою силу уявлення. При тому я не можу жити, як собака, спати на соломі і мокнути у якихсь помиях; моє сильно подразнене, гарне, надзвичай вибагливе, ніжне і хрустке почуття, мусить в дійсності завжди бути плеканим, щоб мій дух мав силу викликати на цей світ мою кріваво-тяжку творчість".

(Докінчення на стор. 3-тій)

Микола Кокольський.

ДЕСЯТЬ ЛІТ ТОМУ

Хіба напитись зілля-рути
І захлиснутись божевільним чадом,
Щоб з серця вирвати, забути
Тебе, блакитна, соняшна Гелладо...

Десять літ тому... Карпатськими верхами ішов напричуд гарний місяць серпень. Золотими потоками спливали соняшні промені на смарагдову хвою смерік, вдиралися в нутро бору. Мяке, лісове лоно, встелене мертвим, бурим чатинням, квітчали червоні, в білі взори розмальовані голови моримухів. На лісових галявах розсілася широкими кущами бузина, ціла обтикана китягами ягідок, закрашених сонцем на яркий цинобер. На полянах цвила оранжевими квітками арніка і яструбець, синіли лазуром великі кошики гірських волошок, колисалися на довгих стебелинках кремові головки будяків і пянили ароматом лілейні кружела чабрицю. Тільки мідь і пурпура, що вливалися в листки бруслини, нагадували нам, що провели літо в чудовому бойківському селі, що осінь уже ставляє перші кроки у карпатському борі.

У цю пору, десь далеко від цеї блаженної закутини грохотіли громи. Це машерувала Австрія в галасливих, брунатних рядах, це на Градчині розсівся чорний хижак. А в мадярських тюрмах конали тоді останні Січовики. Польща захоплювалась клаптем чеської, заользянської землі й браталась з мадярами по поваленні „грізної" Карпатської України. Йшов тоді жах із заходу, йшов і зі сходу, бо в Москві гострили у цьому бої клюви два великі хижаки. Кожного вечера ловили ми горячково хвилі етеру та снували важкі думи. То ж ішов у Москві торг теж і за нашу шкіру. Що ж принесе нам майбутнє?

Зловісна хвиля принесла нам скоро відповідь: хижаки запили могорич.

Така була наша остання ніч. Ще заплакали скрипки, затьохкали флейти, заспівали клярнети і ще затьохкало серце, відчуваючи що:

Та остання хвилина...
Мої сни, мої мрії,
І солодкі надії
Скінчилися...

Так, скінчилася у ту досвітню годину... для багатьох назавжди.

Ранній ранок застав усіх нас при спішній роботі. Ладували на скору руку куфри, коні, валізи і зараз же відвозили їх на недалекий залізничий двірець. Повітрям неслася грізна примара війни. Через день галаслива гора опустіла, замовкли скрипки, флейти і клярнети, занімів саксофон і завмер чорний фортепіян. Опустіли альтанки, доріжки, довколишній ліс і береги річки. Село затихло як перед бурею.

А в місті рух і метушня. Оголошення закликали вояків до зброї боронити „батьківщину". Чию? Почались погрози і арештування. Одних відводили в тюрму. Для тих доля була ласкава. В поспіху забули про них і їм удалося вирватись на волю. Других придержувала військова поліція через день на станиці. А вечером, у закутині міського парку, без суду, покрадьки, по злодійськи, умундуровані злочинці косили молоде життя. Стривожені до глибин душі рахували ми віддані стріли і відмавляли молитву за упокій незнаних наших ближніх. Кількадесять розкиданих по кущах шапок, і плиткі, на оспіх припорпані землею ямки з помордованими, кликали небо на свідка заподіяного злочину. Страшні вістки потрясли нами. На передмісті, при дорозі „патріотичні" вояки замордували по звірськи Богу духа винних: мистця, учителя семинарії Рідної Школи, Олександра Харкова, а і студента краківської Академії мистецтва Охримовича як „москевскіх шпеґуф". Польські патріоти порізали їх живцем і ще з живих випустили внутренности.

А між тим радіо тріщало від патріотичних промов, закликів і пісень. Тільки цей крикливий, бундючний тон переривав що хвилини інший, стурбований, тон летунської остороги.

Мобілізація армії йшла мляво. Про якийсь серіозний спротив не могло бути й мови при абсолютній нездарності вищої військової команди і при розпаленій до червоного національній ворожнечі. Декілька терористичних налетів на місто здеморалізували населення до краю. Всі чекали кінця війни. І він прийшов дуже скоро. Якось, у полудне явилися в місті ворожі патрулі, а за ними і невеличкий відділ війська та якась команда. На високім стовці, перед командою, замаяв червоний прапор з білим кругом і чорним, поломаним хрестом.

Перший етап війни скінчився. Та зараз же стали кружляти нові трівожні вісти, що надходять нові „визвольники", зі сходу. І дійсно, в два чи три дні появилися за річкою однорогі шапки з червоними зірками. Це вже визволяли нас „єдинокровні"...

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

112)

Нас загнали тоді швидко до камери, але цей інцидент довго був темою наших камерних балачок.

А через кілька місяців у Ростовській тюрмі на Багатьяновському провулку, я вже мав змогу особисто познайомитися з колишнім політкаторжником, якимось Булатовим.

Це була жива совєтська людина, „із здоровим розумом та доброю пам'яттю", який побував і на царській каторзі і готувався відбути п'ятилітній термін на совєтській каторзі.

На моє запитання, яка ріжниця між царською жандармською в'язницею і совєтською, — він подивився на мене так, як дивляться на хлопчика, який цікавиться, як то лелека приносить мамі дитинку на крилах або у дзьобі, — пирснув і давай реготати. Він довго сміявся над моїм незнанням, а потім одразу замовк, зробився серйозним і похмурим, і багатозначно похитав своєю сивіючою головою.

Він був дуже обережний і скупий на слова, і через хвилину сказав мені:

— Майте на увазі, що в цій самій Багатьяновській в'язниці я починав свою арештантську кар'єру... А ось тепер доведеться продовжити її...

Віленський - Сибіряков був ще обережніший. Побувавши свого часу на посадах редактора „Известий", а потім журналу „Каторга и ссылка", він, очевидно, ще не зовсім забув смак совєтського пирога і всіляко ухилявся від „слизьких" та небезпечних розмов, не тільки „страху ради іудейського", але і як колишній поплічник кремлівських орудувачів.

В етапі з Дудинки до Красноярську, коли в трюмі, переповненому хворими, люди задихалися від смердючого повітря. Віленський - Сибіряков, тяжко дихаючи лежав у темному, брудному кутку і тужно дивився в помутніле скло ілюмінатора.

В цей момент я вирішив трохи заторкнути його.

— Вам, напевне, легко переносити всі оці жахи нашого становища? — несподівано запитав я його.

Не підозріваючи моєї пастки, він доброзичливо посміхнувся і сказав:

— Чому ви так думаєте? Думаєте, що мені, як колишньому політкаторжникові, всі ці випробовування, — море по коліна?

— Ні, наступав я на нього, — а тому, що революція — це ваша дитина, а ці страхіття — її овочі...

Він не чекав цього і збентежився, а, може, і образився. Я спостерігав за виразом його обличчя і намагався прочитати його дійсні думки й переживання.

Він почав оправдуватися:

— Це не так... Жертви наші були не даремні.... Від того, що ми з вами опинилися на цьому ліхтері, доля революції не міняється... Оглянътеся на историчний шлях, який пройшло людство, — він увесь вкритий його стражданнями та засіяний кістьми... Збагніть єдність життя, як Спіноза, і ви теж аплодуватимете революції...

— Але скажіть правду, коли б ви, старі революціонери, знали, що з вашого народницького яйця вилупиться не демократичний голуб, а більшевицький стервятник, — ви, напевне, поводили б себе інакше? — знову запитав я його.

— Чи бачите, ви неправильно поставили запитання. І я, як послідовний матеріяліст, не можу вам на нього відповісти. Якщо хочете, я познайомлю вас із моїм старим приятелем, теж колишнім політкаторжником тов. Петровським. Він пробув у Сибіру років з п'ятнадцять, а тепер, на старі роки, зайнявся релігійною самовтіхою... між іншим, до його старої „Справи", яку колись витворювала царська охранка, а пізніше зберігалась в музеї „Товариства політкаторжників", — підшили нову його справу — і так вона за ним і мандрує, спочатку з Москви в Соловки, потім з Соловків — у Норильськ, а тепер — у Красноярський табір... Спадковість..!

— А як він себе почуває? — зацікавився я.

— Знаходить утіху в релігії, — кинув дотепом мій співбесідник і подивився на мене з посмішкою. — Завтра я познайомлю вас, і ви, надіюся, знайдете в ньому свого спутника до трансцендентної области Канта. На все, що відбувається навколо нього, він дивиться так, як людина, що вперше дивиться з літака на землю... Петровський — це діяметральна протилежність до Джапарідзе, з яким ви вже знайомі.

В цей час в тюрмі знялась бійка і крик Дауґе, якого били урки, що потрапили до етапу, як „саморуби". Щоб позбутися фізичної праці, вони повідрубували собі на правій руці пальці і тепер їх вивозили до Красноярського табору, як непрацездатних.

На шум прибігло кілька вартових і одразу ж накинулися на схвильованого Дауґе, що стояв коло дверей. Коли на їхню вимогу повернутися на місце, Дауґе відповів, що нехай краще його заб'ють, ніж він має терпіти такі знущання урок, — охоронники накинулися на нього і почали його бити ногами. В тюрмі знявся ще більший галас, почулися крики обурення й протестів. Дауґе спокійно переніс побиття, але на попереднє місце все таки не повернувся.

(Дальше буде).

О. Г.

Советська інтелігенція

13)

— Та от каже, що коли б так було, як я їй відповів, то нам треба б було вивчати не тільки французьку мову, але і всі інші мови світу. А на це жадної пролетарської голови не стане. Тому ліпше повести так роботу закордоном, щоб всі комуністи вивчали російську мову. І я знову не знав, що їй сказати...

— А для чого ви, товариш М., взагалі вступаєте в непотрібні дискусії зі студентами?

— Коли ж, знаєте, вони постійно починають перші.

— А ви не піддавайтеся на провокації. Найліпше кажіть, що ви виконуєте розпорядження партії і уряду. Партія вам наказує вчити студентів французької мови — і ви вчите. А студентам наказують вчитися — і вони мусять вчитися. Коли ж мають якісь свої застереження щодо програми, то нехай звертаються до Москви, а не до вас.

— Ах, Боже!... Ох, вибачте, я не хотів сказати „Боже!", бо належу до „Союзу Войовничих Безбожників"!... Як ви мудро говорите! Чому я справді так від самого початку не сказав? Але, знаєте, я не є політиком, я є тільки звичайним педагогом, і хочу, щоб нікому не зробити прикрости...

— В тому все лихо тов. М.! Треба бути острішим і твердішим.

— Ах, того я не можу! Не вмію!... Я так стараюся... Але почуваю, що колись я сумно скінчу... Я не надаюся до сучасного життя...

В тоні його була безмежна безнадійність...

Але втіленням відпорности на впливи нових часів і зразком людського індивідууму старої школи був, покійний тепер уже, професор Т. Колись значна фігура серед знавців Римської культури, професор Т. кілька років просидів у Римі, вивчаючи архітектурні залишки цієї славної доби, і заслужив собі великої популярности науковою працею про каналізацію старовинного Риму.

Большевики його спенсіонували і залишили, як свого роду рідкісний експонат, доживати віку в невеличкому власному будинку в глухому містечку. Так жив самотно славний науковець, відгородившись від цілого світу дальшими студіями над культурою античного світу.

А що був нежонатим, то взяв собі за господиню старшу вже жінку, глупувату і потворну бабу Уляшу.

Уляша була вдовою і мала одного сина, котрий десь на 17 році життя покинув маму і пішов шукати щастя на копальнях Донбасу.

В домі професора був строго заведений розпорядок дня: до господаря невільно було входити навіть Уляші в ранішні години його праці, а гостей він приймав тільки від 2-гої до 4-тої години по обіді. Візитери ж насамперед мусіли зголоситися „домоправительці" і лишень після її докладу могли переступити поріг кабінету професора.

Зрештою професор Т. був дуже милою і гостинною людиною, а коли пізнавав у когось бодай крихітку зацікавлення до своєї праці, надзвичайно тішився і одушевлювався та міг цілими годинами розказувати про устрої і закони античного світу.

Революція з її змінами соціяльними, новими порядками і законами для професора Т. не існували. Він і далі до всіх казав „пане", вживав назви урядів і урядників за старою термінольогією, а навіть одного разу зробив таку диковижу, що про неї кілька років зі сміхом згадувало ціле місто.

Не то в кінці 20-х, не то на початку 30-х років в Римі був скликаний всесвітній конгрес римознавців. Дістав запрошення і проф. Т. Не довго думаючи, спакував він свою валізку, видав розпорядження Уляші і нікому нічого не кажучи потюпав на двірець.

— Прошу дати мені квиток до Риму, — сказав він касієрці.

Касієрка почала перегортати одну за другою залізничні табелі.

— Рим... Рим... — бурмотіла вона. — Де ж він є той Рим?... Дозвольте! — звернулася, нарешті до професора. — На якій залізниці є той Рим?

— Як „на якій залізниці"?! — здивувався Т. — Хіба ви не знаєте? Рим — столиця Італії.

Касієрка витріщила очі.

— В Італії?!! Алеж до Італії не можна їздити!

— Не говоріть мені дурниць! розсердився професор. — Я в Італії кілька років був, а тепер знову маю запрошення до Риму. Коли не вірите, — прошу собі прочитати!

Касієрка прочитала запрошення, потиснула плечима і порадила вченому звернутися до НКВД.

Та і НКВД дозволу не могло дати. Над професором тільки посміялися і не посадили до вязниці тільки через те, що дивилися на нього, як на божевільного.

— Чого тобі, старичок, до Риму захотілося? Там же буде сама буржуазія. От коли ми зробимо революцію, тоді поїдеш! А тепер — валяй додому і нікому не кажи більше про такі дурниці, бо в нас, брат, з цим не жартують.

Так професор до Риму і не поїхав.

Одного разу до інституту цього глухого міста приїхала візитаційна комісія. Дізнавшись про старого професора, члени комісії для розваги вирішили зробити йому візиту і прийшли до нього в 10 годині ранку. Спантеличена Уляша на вимогу таких високих гостей порушила святий розпорядок дня і пішла до професора з докладом.

— Але ж, Уляшо, — гнівно обізвався професор, — ви ж знаєте, що я приймаю тільки від 2-ої до 4-тої!

— Так, пане професоре, але це гості з Москви, і я гадала...

— Це нічого не міняє, Уляшо. Навпаки, коли вони з Москви і є вихованими людьми, то тим більше мусять поважати чужі правила. Перекажіть їм, що я приймаю тільки після обіду.

Комісія було трохи спешена такою відповідю, але ще більше зацікавилася „дивачним старичком" і прийшла в повному складі в призначені години.

(Дальше буде).

Роман Лисняк.

Значення рідної традиції на чужині

Щоб як слід зрозуміти значення рідної традиції на чужині, мусимо розглянути суть цього слова, якого зміст у практичному переведенні дасть змогу нашому національному існуванню поза межами Рідного Краю.

Кажуть, традиція — це притаманний спосіб життя даного народу, який переходить з роду в рід і завдяки чому даний нарід може чітко себе окреслити. А тому, що ми розглядаємо традицію, як спосіб життя на засаді з минулого в сучасність й майбутність, то само собою, розуміючи життя, як частинку земного існування, ми можемо хоч і не все в кожній життєвій ділянці знайти традиційні елементи, які сучасністю взялися з минувшини.

Різницю традицій навіть не внутрішнього характеру якогось народу (в суті речі тут від традицій не багато, бо це просто провінційний патріотизм!), але часто-густо аж двох народів у нас звикли пояснювати призвичаєнням до даної природи. І для цього дають ось такий приклад і у такій формі: чи пригадуєте собі наш приїзд до Німеччини? Вона така гарна для німця, як для нас Україна, вражаючо видавалась нам чужою, холодною.

І це без сумніву правда, але хіба природа, а головно земля, яку даний нарід заселює, не є, коли хочете, традицією? На нашу думку так, але яка походить не від наших предків, а через них і для них від призначення безконечного і нескінченого Бога. І власне від цієї Богом початої „традиції" іде початок та розвиток людських, у нашому розумінню дійсних, традицій.

І ще кажуть, що традиції позначаються психікою даного народу. Власне противно, бо не може пізніше явище створене на основах попереднього визначати це останнє.

Що до традицій українського народу, то їх на підставі попередньої думки можна розглядати від часів мандрівки народів та оселення на Україні антів, залишаючи кілька десятків років на її основний розвій.

Як я вже згадав, що життя у своїй різновидності — традиційне. І український нарід, можна сказати, завдяки своєму великому минулому та невпинній боротьбі за існування, яка примушувала наших предків і примушує нас, за що ми часто забуваємо, чітко відокремитися від тих, що під плащиком/того, мовляв ми такі самі як ви, йшли і приходять нас „визволяти". Коли поглянемо на нашу історію, то впадає у вічі те, що власне наш нарід, якого ні якого іншого старалися підпорядкувати під страшний закон денаціоналізації, тримаючись своїх традицій не тільки, що не зменшається чисельно з причин впливу того закону, а ще й могучо виріс та росте духово!

І власне ця боротьба за національне існування, можна певно твердити, має свою традицію. Вона стала традиційною боротьбою цілого українського народу, що ґарантує нам її успіх. Може для когось це твердження за оптимістичне, коли глядимо на нашу еміґрацію, її життя, повне сварів і чварів (теж традиційних!). Але ми сміємо твердити за прийнятою формою, що немає українця чи українки, який (яка) би не вірив, що коли пролунає могутній заклик великого Володимира з над широкого діда Борестену і звуки Софії та Юра, то всі ми, як один, забуваючи за дрібниці (але небезпечні для нас!) станемо під визвольні прапори України!

Але... час іде. Вже роки скитання. А ще скільки? Здається повна безвихідність, небезпека денаціоналізації та деукраїнізації бизька, як ще ніколи. Шукаємо виходу із становища, в погоні за ідеальним фізичним буттям забувається за дух, де вихід?

Давно стверджено, що ми, еміґрація, тільки передова сторожа в поході завойовання світу українською правдою! Ця правда — відома всім: справедливе самовизначення народів!

Виконати це завдання може тільки такий тип українця, що вихований на кращих традиціях рідної стріхи із вірою в традиційну нашу ідею: Бог і вільна Україна!

Творчість і меценацтво

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Але вирвати ту страшну, велику Божу силу з нутра одної людини не таке легке завдання. Хто буде її сприймати? Хто її зрозуміє? Де та сцена, на якій уміститься цей ґіґантський буревій надхнення і уяви? Таких людей ще немає, вони ще не знайшли свого мистця, вони ще десь там дуже далеко, сто років позаді. Але увага! Ріхард Вагнер все таки не сам. Він знаходить відтінок себе самого, хоча не в творчому розумінню Він знаходить великі благородні душі, що його розуміють і добровільно беруть на себе всі тягарі матеріяльногої і морального порядку, щоб тільки той творець міг себе виявити. Ріхард Вагнер знаходить благородну жінку в лиці Матильди Везидонк, до неї прилучується баварський король Людвик II., ще двоє-троє їм подібні — дочка Ліста Козіма, що стає дружиною Вагнера — і ці кілька особистостей дають Вагнерові фактичну можливість викликати з небуття та втілити у конкретність оту саму його „кріваво-тяжку" творчість.

Приклад Вагнера не виняток. Це лише загальне правило. Усі великі мистці завжди і при всіх умовах мали біля себе отих Матильд і отих Людвиків. Не уникнули цього ані такі велитні творчості, як Ґете, чи Леонардо да Вінчі. Чи зміг би Чайковський виявити себе на таку широту, коли б не пані фон Мекк, або Рєпін без Тредяковського, чи російські музики без Беляєва, Сенкевіч без свого суспільства, Шевченко без Брюлова чи Жуковського, Шаляпін без Мамонтова.

Це саме править у всіх інших ділянках творчости. Відкривачі і винахідники так само потрібували допомоги зі зовні. Чи були це такі як Роберт Кох, чи Франц Бенд — всі вони мали своїх м е ц е н а т і в. Бо самі творці не можуть виповнити біля себе весь простір зо всіма його вимогами. Вони не торгівці, не господарники. Їх матеріяльні ресурси завжди ніякі. І тому саме поступ людської культури можливий лише тоді, коли нація виловлює з себе не лише творців, а й тих, що творців розуміють та їм учинно сприяють. Чи можемо уявити собі зріст українства без таких великих постатей, як Євген Чикаленко, або Семиренко, або митрополит Шептицький? Та ж ми мали багато, і поміщиків, і промисловців, і митрополитів, але чи маємо право всіх їх включати в історію розвитку нашої культури? Ні. Не всі вони були повними, справжніми, великого масштабу і глибокого розуміння справи, людьми. Ми дуже часто маємо людей з великими матеріяльними ресурсами, але ті люди живуть якось в і д і р в а н о. Вони не включаються в процес творчого діяння і не міряють своєї роботи історичними категоріями. І тому саме народ, що не посідає таких особистостей, або має їх невистачально, не може виявити себе на сю широту. Наш Іван Франко не зміг видати з себе добру половину свого творчого багатства, бо він не мав біля себе ані Везидонк, ані Людвика II. Те саме трапилось у випадку Миколи Лисенка. Малі провінціональні рямці їх можливостей, брак засобів гнобили і вбивали творчі розмахи тих великих талантів.

Хотіло ся б, щоб наша нація в своїй історії нарешті збагатилася людьми такого заложення. Ті благородні імена, що дають поживу творчости будуть так само позначені початкою вічности, як і самі творці.

Голоси Читачів

Нагадаймо собі „Просвіту"

Мені як недавно прибулому виглядає так, що багато свіжоприбулих суспільно-громадських робітників стоять ні в цих — ні в тих просто тому, що не знають, як дібратися до нового середовища. Люди стверджують порожнечу, що залягає просторі галі й народні доми — і... бояться „зачіпатися" з цією порожнечою, щоб не зазнати поразки. Преліґенти бояться заповідати цікаві доповіді, ініціятори національних свят бояться виходити з ідеєю святочних академій, вчителі бояться починати курси — бо знають, що люди, головно молодь, не прийдуть.

Цей страх перед поразкою від порожнечі наскрізь оправданий, але він ніяк не дає паспорту на бездіяльність. Порожнеча мусить бути заатакована і переможена; справою живих людей є шукати і знайти необхідну зброю — засоби до боротьби й перемоги.

Шукати не доводиться ані довго, ані ~~далеко~~. В своєму арсеналі ми маємо випробовану зброю, якою „старий край" здобув велетенські осяги: Товариство „Просвіту".

Старші річники давнішої іміграції пригадують, як воно було колись у „старому краї": там теж колись люди ходили самопасом, жили від сьогодні до завтра й мали свій „добрий час" — аж до розбивання голов включно. По селах і місточках цвіли корчми, цвіли борги й „моя хата скраю".

Але прийшла читальня „Просвіти" і, під її промінням, вся ця темна безнадійність щезла, як роса на сонці. Коли люди почали читати рідну пресу й книжку, вони зрозуміли, хто вони, чого на цім світі живуть і що їм треба робити. Швидко після того вони стали організуватися, обхоплюючи всі ділянки своего життя. Пішли рости рідні школи, кооперативи, банки, преса, „Січі", „Соколи", хори, драматичні гуртки і т. д., і т. д. Можна, без перебільшення сказати, що зрив до державного життя 18 рр. був у великій мірі ділом матери — „Просвіти". Бо вона відкрила людям очі на себе самих і на світ.

Цікавий, модерний тип читалень „Просвіти" виріс на еміграції в Европі, 1945-1949 рр. Крім індивідуального читання всіх доступних українських, чужих (навіть ворожих!) часописів і журналів, там відбувалися доповіді з українознавства, з економіки, техніки й політики, після яких вив'язувалися жваві дискусії. Врядигоди в читальні влаштовувалися такі ж свобідні авторські вечорі поетів (письменників) і принагідні концерти в честь наших велетнів. Усе це без зайвої помпи, без квитків вступу — просто в одному моменті голова читальні просив перервати читання й повідомляв, що „тепер відбудеться" такий то й такий відчит, чи вечірка. Решту роботи виконувала читальняна бібліотека і товариські гри, в сусідних кімнатах, як шахи, доміна, пінґ-понґ тощо.

Чи дивниця, що до такої читальні горнулося старе й мале? Що тут люди почувалися в справжньому народному домі? Що тут з'єднувалися в одну українську родину католики і православні, націоналісти й соціялісти, гетьманці і безпартійні? Мати - „Просвіта" вміє зібрати, об'єднати й напутити всіх своїх дітей.

Ця Альма-Матер збере, об'єднае і напутить нас і тут, коли ми вдамося під її покров. Вона прожене з наших „галь" духову порожнечу, дасть зір незрячим, слух оглухлим, і мову німим. Вона повиганяє наших людей з тисячних ґет веґетації і зробить з нас одну, свідому, активну українську громаду.

Вдаймося негайно під покров Матери - „Просвіти". В „галях", у народних домах", чи в інших приміщеннях, основуймо читальні „Просвіти" — і негайно починаймо роботу.

Тут ключ до всіх тих досягнень, про які ми даремно мріємо.

О. Н.

МАЛИЙ, АЛЕ ШВИДКИЙ. Полк. А. Т. Гарднер робить останню підготовку до міжнародних самоходових перегонів в Сілверстон, Англія. Цим малим самоходом він розвинув швидкість 203 милі на годину, що є світовим рекордом для малих автомобілів.

З В І Т

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ 1949 Р.)

Филаделфія, Па. — Укр. Православна Церква, вкладка $10, ов. „Любов", від. 45 10, Ліга Укр. Молоді, вкладка 10, Ганчарський.

Палмертон, Па. — Збірка, яку перевів п. Д. Демчик $7. Зложили: Д. Демчик 2; К. Тварковський 3; по 1: А. Френюк, В. Саган.

Майнерсвил, Па. — о. П. Білонь, вкладка $5.

Бетлегем, Па. — Збірка з похорону Теклі Солотва $16.

Ембридж, Па. — Братство св. Василія Великого, від. 161 УНС $50.

Олифант, Па. — Демко Хомін $10.

Ботлер, Па. — Укр. Гр.-Кат. Церква зі спільного Сваеного $40.

Форд Ситі, Па. — Тов. „Січ", Відділ 63 $10.

Челтенгем, Па. — Тов. ім. Вітовського — ОДВУ, Від. 12, вкладка $10.

Шарон, Па. — Укр. Прав. Церква св. Івана зі спільного Свяченого $36.15.

Сльован, Па. — О. Клюханович $5.

Клаймер, Па. — В. Ґреґ $5.

Микізракс, Па. — П. Шпак $5.

Ковтсвилл, Па. — Укр. Православна Церква $71.75.

Ню Йорк, Н. Й. — Комітет Метрополітальної Округи вкладка $10; Орг. „Самопоміч", вкладка 10; Укр. Союз Допомоги 35; Х. Ґеба 15; Марія Обуховська 5; С. Козопар 5; Укр. Запомоогве Тов. „Дністер", від. 361 УНС, замість квітів на могилу Ілька Ткач 20; Укр. Дем. Клюб. 10; Союз Українок, від. 1 з віча 7 і 8 травня 25; Катерина Пелешок з віча 7 і 8 травня 5; Тов. Укр. „Дністер" з віча 7 і 8 травня 75; Укр. Демократичний клюб з віча 7 і 8 травня $100.

Бруклин, Н. Й. — П. Крат $5; Укр. Центральний Комітет, збірка з віча 7 і 8 травня 50; Відділ 21 УНС з віча 7 травня 100; М. Топорков 10.

Рачестер, Н. Й. — С. К. Шевчук (з віча 7 травня $20; Укр. Амер. Допом. Комітет, вкладка 10.

Коговс, Н. Й. — „Писанка для скитальців" від Укр. Тов. св. Петра і Павла $65.

Олін, Н. Й. — Іван Базов $25.

Вотервліт, Н. Й. — Укр. Амер. Горожанський Клюб $25; Д. Васечко 5.

Амстердам, Н. Й. — Укр. Допом. Комітет, вкладка $10; В. Вовнянка 5, П. Дворянин 5, Б. Бойчук 5.

Лонг Айленд, Н. Й. — Укр. Демокр. Клюб $10.

Бронкс, Н. Й. — Союз Українок, відділ 8, вкладка $10.

Сиракюз, Н. Й. — І. Лупишин $5.

Дірборн, Міш. — Укр. Золотий Хрест з віча 7 і 8 травня $53.

Дітройт, Міш. — Український Конгресовий Комітет $25; Укр. Амер. Осередок 10; Відділ „Самопоміч", вкладка 10; „Юкраінієн Градуейшен", вкладка 10; Укр. Конґресовий Комітет, вкладка 10.

Гемтремк, Міш. — Український Демократинчий Клюб $20.

Нюарк, Н. Дж. — Союз Українок, відділ 8, 2вкладка $10; Тов. Ольги Басараб, відділ 413, вкладка 10; Тов. „Вільна Україна", відділ 152 20; Тов. св. Тройці, вкладка 10; А. Сайкевич, вкладка 5, А. Настюк, вкладка 5, М. Мушейко, вкладка 5, М. Стахура, вкладка 5, Т. Каськів 5, А. Вінник, вкладка 5, В. Салабун, вкладка 5.

Елизабет, Н. Дж. — Укр. Кат. Церква св. Володимира, вкладка $20.

Пасейк, Н. Дж. — Й. Смоляк $25.

Петерсон, Н. Дж. — Й. Верхолюк $10.

Джерзі Ситі, Н. Дж. — В. Сохан $5.

Вайнленд, Н. Дж. — Ф. Халов $5.

Шікаґо, Ілл. — Ліґа Американців українського походження з віча 7 і 8 травня $50; вкладка 10; С. Мацькевич 10.

Джоліет, Ілл. — Й. Кочан $10.

Арлінґтон Гайтс, Ілл. — Іван Бурдик $10.

Сейнт Луіс, Ілл. — Збірка з мітінґу $10. Зложили: І. Коненчий 2; по 1: І. Павлишин, Г. Саланік, С. Коробій, А. Петришин, Ф. Буч, І. Василюка, М. Магарак, М. Івасишин.

Клівленд, Огайо. — Злучені Українські Організації, вкладка $10.

Акрон, Огайо. — Збірка зі спільного „Свяченого" $50.

Кемпбел, Огайо. — В. Проконик $5.

Йонгставн, Огайо. — Д. Голубець $5, Ф. Фатсіч 5.

Нютон Фолс, Огайо. — Х. Г. Кухта $10.

Вунсакет, Р. Ай. — Збірка з похорону Марії Галас $14.

В. Бервик, Р. Ай. — І. Федорович $5.

Милвокі, Віск. — Зі спільного „Свяченого" $14. Зложили по 1: В. Бойчук, І. Сенчишин, В. П. Булеца, В. Ґольдман, С. Ковтун, В. Яремчук, Марія Карпек, Бурсук, Пахук, О. Яковишв, С. Михель, М. Хомета, решта дрібними.

Дублин, Віск. — К. Троц $5.

Брістоль, Конн. — Збірка на Службі Божій, в ріницю смерти І. Пpухніцького $15.

Лос Анджелес, Каліф. — Укр. Прав. Церква св. Володимира $25.

Сейнт Луіс, Мо. — Жіноче ов. „Любов", відділ 373 УНС, збірка в день Матері $64.

Балтімор, Мд. — А. Зозуля $5.

По $3.00: А. Вдовичук В. Головко, А. Захарчук, С. Цимбала, Н. Нагірняк, М. Лучишин, М. Н. Гайдак, Т. Симчук, Т. Шпут, В. Дячук, В. Мерещак, П. Ґуля.

По $2.00: Й. Брагар, М. Лосів, Ребак, А. Третяк, В. Вовнянка, П. Трипалюк, М. Гладкий, О. Мушкевич, І. Лишик, Л. Проневич, В. Зеньчак, І. Процак, К. Веселик, І. Девмас, І. Старобранський, М. Яремчук, П. Гомель, С. Ткач, Т. Ковалюк, О. Семірчум, Пован, М. Педик, М. Щербанович, В. ливар, М. Прийма, І. Кровіцкі, Д. Воляник, І. Книш, С. Яцкимець, А. Одуляк, І. Кісіль, В. Сливар, М. Цибак, П. Печіля, Й. Пукаш, С. Ратушний, Й. онча\к, С. Шкупі, Д. Дузик, А. Зеньковська.

По $1.00: П. Гулькевич, М. Добань, Н. Халюс, С. Грабовський, Т. Кравчук, Анна Ломака, А. Трусяк, К. Савка, Й. Мельник, І. Станиславський, М. Паланюк, Й. Шпак, о. Н. Баранецький, Анна, Сенков, Розалія Луць, М. Міщенко, Й. Богданик, С. Чайковський, Г. Верес, Т. Багри, І. Огадоба, І. Русіян, С. Швагля, М. Коац, І. Хома, К. Богдан, Л. Ростковић, А. Гаврилюк, М. Гладка, В. Молдовець, А. Груник.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

СОВЄТИ ІНТЕНЗИВНО ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ

Лондон, 12 вересня. — Усі інформації з-поза совєтської залізної заслони потверджують, що Совєтський Союз всіми силами підготовляється до нової війни, використовуючи до крайнього всі свої господарські і людські резерви. В останньому часі ця підготовка прибрала вже конкретні форми теж на кордонах властивого Совєтського Союзу. Всі прикордонні терени від Балтійського до Чорного моря, головно в Україні, Білорусі та Балтійських державах тепер поголовно „очищується" від автохтонного населення, засилаючи його в „центральні області" та на Сибір і заселюючи родинами енкаведистів. Масова висилка з цих районів охопила теж все не-словянське населення, як греків, турків, жидів та інші національности. Під час такої самої підготовки до другої світової війни Совети, як відомо, безпощадно винищили десятки тисяч українців, трупи яких опісля знайдено в масових могилах у Вінниці, Житомирі, Одесі та в інших містах України.

ДО АМЕРИКИ ПРИХАВ ПАВЛО ЛИСЕНКО.

Ню Йорк. — За звідомленням щоденника Ню Йорк Таймс з неділі, 11. вересня, прибув до Злучених Держав Павло Д. Лисенко, брат славного совєтського академіка-біолога Трофима Лисенка. Павло є неменше талановитою людиною від свого брата. Він вславився в копальнях Донбасу на Україні тим, що винайшов спосіб переміни низької вартости камінного вугілля на кокс. Його методи вживають тепер в Донбасі, хоч самий Павло Лисенко наразився на переслідування вищих совєтських урядовців. Співробітник Таймсу, Вилл Лиснер, який переводив вивід з Лисенком при допомозі магістра Володимира Душника зогляду на те, що Лисенко розмовляв по українськи, твердить, що американські урядові науковці у Вашингтоні, які вже користалися знанням Павла Лисенка підчас його побуту в американській зоні Німеччини в Европі, признали його за одного з найкращих знавців і визначним працівником в його ділянці. Лиснер переповідає подрібно трудноці Павла Лисенка з совєтським урядом, загрозу для його життя, забрання його німцями і працю підчас американської окупації. Ні в одному випадкові Лиснер не називає Лисенка росіянином, а виразно підчеркує його українське походження.

ВУЛИЦЯ ДІМІТРОВА ЗАМІСТЬ АЙЗЕНГАВЕРА

Прага, 12 вересня. — Місцева газета „Лідове Новіни" повідомляє, що в Карльсбаді вулицю ген. Айзенгавера тепер переіменовано на вулицю Дімітрова. Газета заявляє, що зміна назви вулиці є „віддзеркаленням нового політичного положення".

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Елтінг" до порту в Бостоні, дня 13-го вересня:

Вринчак Михайло, Анна, Зенко; Харко Андрій, Анна, Дарія; Хитровський Павло, Марія; Цюняк Теодор; Цимбалла Катерина; Фецович Семен, Ірина, Богдан, Юрій; Іванів Микола; Ячишин Павло, Євгенія, Богдан; Кахний Володимир; Качмар Іван, Євдокія, Марія, Ольга; Казимирів Сергій, Марія; Корольчук Франко, Павлина, Лідія; Лавриненко Василь, Розалія; Мандзюк Іван, Ольга, Наталія; Марич Василь, Євдокія, Богдан; Масловська Софія, Мирон, Зенон; Мельник Василь, Галина, Богдан; Микитин Михайло, Михайлина, Ольга, Григорій, Ольга; Никифорук Яків; Носаль Василь, Марія, Михайло, Галина; Новицький Віктор, Ева, Марія; Новосад Іван, Ірина; Ольшанський Сергій, Серафина, Федір; Осташ Петро; Підляк Степан, Пелагія, Ніна; Ремес Іван, Олена, Василь; Рій Іван, Степанія, Ірина, Євген; Романюк Катерина, Павло, Марія, Володимир, Надія, Петро, Параскевія, Олександер, Адріян; Романко Володимир; Руденко Іван, Галина; Рибчук Іван, Надія, Марія; Синенко Михайло, Катерина, Леся; Сосновий Тимотей, Єлисавета; Слобідський Степан, Марія, Павло; Шалабай Трофим; Шпид Ілько, Катерина, Степан; Шилькевич Степан; Троян Олександер, Анна, Валентина, Федір; Шимків Михайло, Анна; Тищенко Олександер; Васильків Іван, Анна, Леся, Євген; Вергановський Федір, Анна, Ніна; Войтович Степан, Олена; Зарицький Михайло, Теодора, Надія, Ірина; Жеребко Єлисавета, Володимир, Валентина, Зінаїда, Лідія; Бачинський Константин; Бережанська Марія, Володимир; Дерев'янченко Константин, Осипа, Ірина; Долішний Василь, Анна, Василь, Михайло, Марія; Дугельний Трохим, Марія; Дзєцюх Павло, Текля, Ольга, Ірина; Гапій Катерина; Гаранчук Євген, Софія; Голіната Євгенія; Городечний Дмитро, Єва; Говера Федір, Анна, Богдан; Івашко Павло; Ясінський Андрій, Лідія, Антонія; Кость Іван, Анна, Іван; Коваль Осип, Софія, Анна; Коза Володислав, Анна, Іван; Краковецький Амброзій, Розалія, Маріянна; Круць Євстахій, Марія, Меланія, Анна; Кунь Андрій, Марія, Ольга; Кушнір Теодозій, Антонія; Лаба Степан, Ольга, Василь, Ярослава; Лужецький Яків, Анна, Богдан, Ольга; Лешко Микола, Северина, Михайло; Литвин Мирон, Олександра, Павло, Михайло; Макар Станислав, Анна, Марія, Володимир, Осип; Максимюк Василь, Соня, Орест; Мальгівський Микола, Катерина, Одарія; Матіяш Василь, Софія, Михайло; Мельник Василь, Анєля, Ірина; Микитів Тимко, Емілія; Мочульський Станислав, Катерина, Степан; Мирон Дмитро, Юлія, Ярослав; Оксамітний Михайло, Марія; Опалюх Роман, Станислав; Опалиш Анна; Осінська Наталія, Анна, Марія; Турченевич Любов, Ігор; Заяць Михайло, Софія, Богдан, Лідія; Сайкевич Михайло, Неоніля, Мирон, Ярослав; Бондар Микола, Розалія, Ліда, Ольга, Микола.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Тринквартальні зборя Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 17. вересня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Д. Гор. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх своїх членів і членицьприйти на збори, бо є деякі справи до полагодження. Проссимо всіх українців, які ще не є членами У. Н. Союзу, прийти і вписатися в члени. Довгуючих членів просимо вирівняти свій залеглий довг. — За уряд: М. Галан, предс.; Г. Василяк, кас.; П. Барнич, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge No. 112 will hold its monthly meeting Sunday, Sept. 18, 1949, after 3rd Mass, in St. Peter & Paul Church Hall. We urge all members arrears to please attend. — E. Laluk, Pres.; H. Prociwfi Treas.; R. Kupchik, Cec'y.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 2. пополудні, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ці бори, бо маємо справи до полагодження. — С. Патен, предс.; С. Пелехатий, кас.; Г. Тимчій, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 1. пополудні, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Пригадуємо членам, що літний час минув, тому збори переноситься на неділю. Просимо членів прийти на ці збори, а довгуючих просимо вирівнати свої залеглости. — С. Чорномаз, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 18. вересня, в домі відділів У. Н. Союзу, 843 N. Western Ave., в годині 12. вполудне. Просимо всіх членів і членниць конечно прийти, бо маємо багато справ до рішення. Довгуючі члени обовязково мають явитится та вирівняти свій довг. — За уряд: Й. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА!

Дня 2. вересня 1949 р. помер у 57-ім році життя

ГРИГОРІЙ НАЛЕПА,

довголітний член і урядник Бр. св. Володимира, від. 65 У. Н. Союзу в Елизабет, Н. Дж.

Покійний походив з села Добряни, повіт Городок Ягайлонський, Західна Україна. До братства і У.Н.С. вступив в червні 1919 року і сповнив уряд секретаря, а опісля касієра відділу. Покійний полишив у смутку дружину Марію, трьох синів: Данила, Андрія і Івана, дочку Анну і чотирьох внуків. Покійний був касієром парафії св. Володимира, репрезентантом до У.Н.Дому, репрезентантом до Центрального Комітету Українських Організацій міста Елизабет, членом Українського Демократичного Клюбу і інших організацій. Був спокійної гарної вдачі, завше веселий і ніколи не жалував жертви на українські народні і церковні потреби. Сам щедро жертвував від себе і рідні, а також заохочував і інших до жертв, бо вірив, що спільними силами і жертвами зможемо багато зробити.

Втрата цього щирого та працьовитого громадського діяча викликала жаль в цілій елизабетській громаді й околиці і сотки громадян прибули на похорон, щоби віддати останню прислугу.

Похорон відбувся в понеділок, 5. вересня, з дому жалоби до церкви св. Володимира. В поході взяли участь урядники і члени Бр. св. Володимира, відпоручники У.Н.Дому, Центр. Комітету, урядники відділів У.Н.С., а саме від. 3, 37, 142 і 234. Дальше урядники парафії і інших організацій.

Веч. о. Л. Чапельський, місцевий парох, відправив жалібні богослуження та виголосив прощальне слово. Опісля привні вдались на цвинтар, а по скінченні відправи над гробом Покійного виголосив прощальну промову Р. Слободян, працаючи Покійного від бр. св. Володимира, від. 65 УНС і усіх українських організацій, згадав заслуги Покійного за 32 роки праці в елизабетській громаді, за що поміч, яку Покійний старався для українських скитальців, ходячи кожного року з колядою. Нехай отся вільна американська земля буде Тобі легкою і вічная Йому память. (ог.)

Андрій Смит, секр.

ТАРЗАН, ч. 2175. Загрозлива ріка.

Візник цілком не рахувався з відразою львів до води і почав переїздити ріку.

Вода підплила понад долівку клітки і старий, однак сильний лев, заревів зі злости.

На небезпечний рев коні станули дуба...

...і віз перевернувся на похилому березі.